

Előfizetési árak:

Vidékre vagy helyben kihordással;
1 évre 8 frt. — 1/2 évre 5 frt.
— 1/4 évre 2 frt. 50 kr.

Egyes szám ára 10 kr.

Szerkesztő és kiadói hivatal:

Budapest, Váci utca 17. szám
2. emelet.

Előfizethető

minden postahivatalnál, utal-
ványlapok által.

POLGÁR.

Társadalmi, közgazdászati s vegyes tartalmu lap.

Megjelenik hetenkint kétszer: hétfőn és csütörtökön.

Hirdetési díj.

Hat hasábos petit sorért 6
krjával.

Nyilttér:

Öt hasábos petit sorért 30 krjv.
Bélyeg-díj minden beiktatásért
külön 30 kr.

Kéziratok vissza nem küldetnek!

Bérmertetlen levelek csak
ismert kezektől fogadhat-
nak el.

Előfizetési felhívás

„POLGAR“

ezimű társadalmi, közgazdászati s vegyes tar-
talmu heti lapra

Előfizetési árak:

Helyben házhoz hordva, vagy vidékre postán
küldve, egy évre 8 frt.
1/2 évre 5 frt.
1/4 évre 2 frt. 50 kr.

Felkéretnek azon t. cz. előfizetők, kiknek
előfizetési határ idejük már folyó év február
15-én lejárt ugyan, de az óta is a lapot
rendesen kapták, hogy előfizetésüket — meg-
ujítani, vagy ha az ezutáni díjt utólagosan
fizetni akarnák ebbeli szándékukat mielőbb tu-
datni sziveskednének, hogy a szétküldendő lapok
menyisége iránt kellő tájékozással bírassunk.

Tisztelettel

A „Polgár“ kiadó hivatala

Váci utca 17-ik szám 2-ik emelet.

Közlekedési eszközeinkről.

A kereskedés emelkedésének egyik hatal-
mas tényezője s feltétele jó közlekedési eszkö-
zök létezésében áll, s mely hatásában annál
nagyobb mentől olcsóbbak, gyorsabbak és biz-
tosabbak azok, és mennél könnyebb azoknak
használata A kereskedelem emelésével egyszers-
mind azonban a javak forgását nagy mérték-
ben elősegíti, fejleszti a szabad verseny, a ja-
vak és portékák árát alább szállítja s így azok
megszerezhetését könnyebbíti, s az egyik vidék
hiányait szükségeit a másiknak bőségével ellen-
súlyozza azaz kiegyenlíti.

Ezek azon hatások, melyek a jó közleke-
dési eszközök létezéséből a nemzet gazdaságot
az ipart és kereskedelmet érik, s azon előnyök
melyek kiaknázása kötelességünk.

Hogy hazánk közlekedési eszközei valjon
megfelelnek — e tökéletesen a kívánalomnak,
s képesek e nyújtani mindazon előnyöket me-
lyeket a közlekedési eszközök bírása s létezése
feltételez? legcélszerűbb ha röviden végig te-
kintünk közlekedési eszközeink különböző ágain
s feltárjuk az előnyöket ott hol van s a hiányó-
kat, melyen segítenünk kell.

A mi közlekedési eszközeink közt: először
is a vasutakat illeti, elismerjük hogy az 1868-ik
év óta e téren oly haladást tettünk melyhez
hasonlót nem bir felmutatni Európa egyik or-

szága sem. Valóban meglepő azon igyekezet
mely állam férfiainkat a vasut építés nagy mér-
tékben való eszközlése s előmozdításában jel-
lemzi s majd nem bámulatunkat fejeztük ki azon
rövid idő és gyors építés felett, mely nekünk
oly sok s annyi felé ágazó vasutat adott. Ha
mégis vasutaink ily nagy száma mellett mind
azon által nem jutunk oly eredményre nem-
zetgazdaságitilag mint különben jutnunk kelle-
tett volna, oka részint az, mert nem vétetett
kellő figyelembe, vajjon az illető vidék vagy
pálya vonat közlekedési kelleke kívánja-e a
vaspálya építését, vajjon meg vannak-e mind
azon kellekek, melyek az illető vasutat valóban
mint a közlekedési eszközök egyik fontos és
első ágát felépíteni javasolják s annak nemzet-
gazdaságitilag való előnyös működését biztosít-
ják. Innen van az aztán, hogy állam garantia-
ban részesülve, a vitel és szállítási bérek ma-
gasak, egy szóval a helytelen irányokban tör-
tént vasut építkezés nem nyújtja azon nemzet-
gazdaságitilag előnyöket, melyet más különben nyuj-
tani képes volna.

Második és pedig fő közlekedési eszköz a
hajón való szállítás azaz a folyók. Kevés ország
dicsekedhetik oly előnyű folyó vizekkel, mint
a milyénekkel mi birünk, de hogy nemzet-
gazdaságitilag előnyöket huzunk-e belőle, csak
azon körülményre hívom fel olvasóimat, misze-

A „Polgár“ Tárczája

Tricotrin

Regény

írta: Ouida. Angolból: Johanna.

(Folytatás.)

Ez a történet szívének legbensőbb rejtekét érin-
tő, látta a nőnek fényes vidámságát, s így felfogta, mi-
nő vértanuságot kell szenvedni a férjnek. A kegyet-
lenséget, s a bünt zavartalan örömteli élet jutalmaz-
ta, — míg ellenben a hűséget, s odaadó szerlem ju-
talma végtelenül kínos élet lőn.

Ah, Viva, gyermekem, — gondola — hűség-
ből, s önzésből egykor te is el fogod árulni a ne-
mes szívet?

Napköltével a bárka elérkezett rendeltetés he-
lyére.

Tricotrin megigérte, hogy Yvon Mascarras
lakadalmán játszani fog, másképp örömet követte
volna szive sugallatát, hogy a szegény szenvedő köze-
lében maradjon, kinek életét a hülen nő anyira
elkeseríté. At ment Brunohoz s annak szívélyes is-
ten hozzádot mondott:

A matroz alig emelé fell szemét munkájáról, s
gépien válaszolt; vonásai merevek voltak s ismét
a legmélyebb fájdalom kifejezését viselték.

„Tehát semmit se lehet érte tennünk? kér-
de Carostól.

A marseillei fejt rázta.

„Se ember, se angyal nem segíthet rajta.

Ki is adhatná neki vissza nejét ifjusága ártatlan-
ságában?”

Igaza volt! csak a halál szabadithatta meg őt
fájdalmaitól.

Tricotrin még egy pillantást vetet reá, amint
az a sötét vitorlák alatt, a kötélzet összefonásával
foglalkozva, epedően tekintett a távolba; azután sa-
ját csolnokájába ugrott, mialatt Caros mind két ke-
zével istenhozzadot inte neki, s a kis Margó barát-
ságos vidám arca utána pillantott. Pihenés evezett
a kikötő felé. Amint kikötött, még egyszer meg-
fordult s a bárka után nézett.

„Egy huszonkét éves fiatal élet megrovta egy
asszony által! S az emberek kegyetlennek nevezik
a járványt, mely az életet egyszerre elragadja, míg
az asszony lassan öl s a kínzás félszázadon keresz-
tül húzódik, s ezen a világon nincs semmi büntetésé.
A járvány irgalmas az érzéstelen asszonyhoz ké-
pest!”

Az ő fogadott gyermeke is ki oly lelki gyö-
nyörrel kergeti a pillangókat, s könnyelműen örvend
azok tarka színének, anélkül hogy a oknak agályait,
s fájdalmait figyelembe venni, — szintén nem so-
kára fel nő. Azért menté e meg azt a haláltól, hogy
öljön, mind a kedves hűtlen teremtés, kit a szegény
matroz szeretett? Ettől a gondolattól nem tudott
szabadulni, bár mennyire szerete is a leánykát, s
bár mily nagy tisztelettel viseltetik annak neme
iránt.

Azonban ez a gondolat keserű gyümölcs volt
reá nézve, s szeretett Antoniusa szavának enge-
delmeskedve, azt eldobá, majd megfürdött a hűvös
folyóban, s aztán az árnyas erdők s szőlőkön ke-
resztül rendeltetés helye felé lépdelt, hol a falusiak
már kora reggel az ünnepély előkészületeivel fog-
lalkoztak. A leánykák s gyermekek ki mentek, hogy
illatos mezei liliomokat, zsályát s rózsá ágakat szed-
jenek, s azokkal a menyasszonyok legkedvesebbekét
diszítsék, ki ma Mascarras Yvonnal tartja lako-
dalmát.

Itt, a kovács műhely alacsony födele alatt, vagy
az azt beárnyaló virágzó hársfa alatt mulatára Tri-
cotrin élczével s zenéjével a boldog, s elégtelt em-
bereket reggeltől estig. A vidám fekete szemű, s
gyors kicsi lábu csinos leánykák pedig az egész
pompás nyárájt keresztül láncozák, ugyan arra a
zenére, mely előbb Brunó meg dermet szívet meg-
lágyítván, arra birta, hogy mély fájdalmát elbe-
szélje.

Nyolczadik fejezet.

Páris egyik régi vendéglő — kávéházában, a
Cornemenseben vidáman vacsoráltak.

Fehére meszelt, léggözzel világított barátságos
házacska volt ez, aranyzott altányokkal, kis szobák-
kal s folytonosan nyitott üveg ajtókkal.

A három színű zászló büszkén lobogott a tetőn,
s a párisiak izgalmas tarka tömege hullámozott az
egyszerű épület körül.

Itt volt a cigányok, festészek, színészek, s
lángeszű nép költők gyűlhelye — mind azoknak
gyűlhelye kik az élcz s vidám kacagást kedvelték,
s kik a világnak üzelmeit az utokor számára le raj-
zolni akarták.

Kiválván a festészek jártak ide; az egész kis
épületben alig volt egy darabka hely a fehér fala-
kon, mely grotesk szén vagy kréta rajzokkal, vagy
olaj festményekkel ne lett volna borítva. A Cor-
nemeuse gazdagságokat mutathatott fel falai; s a
vendéglő tulajdonosa, a heves vörű délvidéki kis
ember teljes szívéből szerette azokat, s vendégeinek
ecsetvonitasaiból még egyet se adott el, míg leánya
hozományát nem bírván előteremteni, miért is az
üveg táblájának egyikét, melyre egy nagy művész a
pihenés óráiban három pompás festményt varázsolt,
levette és annak súlyát arannyal fölmérve árusítá el.

rint egy magyar Dunai gőzhajózási társaság nem volt képes létezését fentartani, mi annyit jelent hogy e közlekedési eszköz productiv hasznokat és előnyöket nem nyújt, a mi ismét arra enged következtetni, miszerint e folyóvíz a Duna — mely bár egész hazánkat keresztül végig huzódik, nagyobb részt csak átviteli kereskedelemre használják, s azon kevés előnyt mégis mely e folyamoni kereskedésből származik csak Budapest érzi és élvezi egyedül, a többi dunapárti városok maradnak e maguk egyszerű régi formájukban. Hol pedig a folyamon való kereskedelem virágzó, a parti városok óriás sebességgel emelkednek s jutnak világvárosi hírnévre; úgy hogy például Északaméricában csak is — pár kivétellel folyamok mellett építettek s keletkeznek a városok.

A csatornák, melyek nevezetes városokat vagy folyamokat kötnek össze, szinte nagy befolyással vannak úgy a kereskedelemre, mint az ipar itt fejlődésére. Azonban, bár hazánk pár ilyen csatornával rendelkezik, statisztikai kimutatásaink szerint a forgalom rajta oly kisterjedelmű hogy kellő figyelembe fájdalom alig jöhet.

Vége mind e mesterséges közlekedési eszközök birtokában is vagy a nélkül kiváló szerepet játszanak — különösen hazánkban nemzetgazdasági szempontból az országutak, melyek hogy hazánkban mily rossz állapotban vannak, mindenki előtt eléggé ismeretes, oda kell tehát törekednünk hogy e baj elhárítsuk. Országutainkat javítani azt jó közlekedési eszközöké kell tennünk, s csak így lehetünk képesek elérni a gazdaságilag kívánt eredményt. Építsen az állam nagyobb helyeket összekötő országutakat szilárdan s czélszerűen, s a kisebb helyek közötti közlekedés végett az illető törvényhatása vagy községek egyeteme, mert csak így haladhatunk a korrallal, s fejleszthetjük gazdaságunkat.

— Deák Ferenc az a mostani válságnak minden stadiumáról rendszeresen értesülve van. Ő felsége a király kiváló súlyt helyez a nagy hazafi tanácsára, és úgy vagyunk értesülve, hogy mindaz, mi a korona kezdeményezéséből e válság folyamán történt, csak azután hajtatott végre, ha előbb az „öreg urral“ közöltetett. A helyzetről többnyire Bittó kormányelnök és Széll Kálmán informálják Deákot kit egyébiránt gyakran és sűrűn látogatnak még régi barátai is. Az öreg ur különben most kisért szóval és ismét erősebb katarusban szenved.

— Szeged egyik kerületében — mint értesülünk — Dobó Miklós esperest lépteti föl a Deák-párt a jövő választásokon országgyűlési képviselő jelöltül.

— Az országgyűlési képviselő választásra jogosítottak száma Debreczen városában 2101-re szállott alá, 1872-pen 4118 volt. Heves megye fűgédi választó kerületben van 599 választó, 1872-ben volt 2168.

A herceg primás febr. 25. ő felsége által audientian fogadtatott.

A „Jelenkor“ azon hírével szemben, hogy Dulán székely Nándor címz. püspök s a vallás- és közoktatási miniszteriumban oszt. tanácsos székesfehérvári püspökké nevezetett ki, biztos forrásból arról értesülünk, hogy e kinevezés még nem bevégezett tény.

— A válság ügyében f. hó 25-én legfontosb esemény a b. Wencckheim lakásán tartott értekezlet. A compromissum a Ghyezy pénzügyi politikájának alapján állók s a Tiszáé pénzügyi politikájának hívei között az értekezleten meghiusult, s ma alig van, egyén, ki biztossággal megmondhatná, hogy a legközelebbi napokban mi következik? Valószínűnek mondják, hogy, b. Senynyeyvel fog kísérlet történni.

Az értekezleten Wencckheim b. is azt jelenté ki, hogy helyesli azon álláspontot, melyet Csengerly, Széll Kálmán stb. elfoglalt, igen bizonytalan, vajjon Wencckheim b. megfelel-e to-

vábbra is a kormánykötési megbízásának, melyet különben is — mint a „Nemz. Hírlap“ hitelesen jelenté — csak addigra fogadott el, a mig a választás megtörténik.

Csarnok

Bőjti karczolatok.

A farsang lezajlott s ismét a valóra ébredénk, s szinte nehezen esik vissza gondolnunk azon napokra az akarám mondani éjekre, midőn a köznap élet rideg gyötrelmes bajai és gondjaitól szabadulva, Therpsychore oltárát keresénk fel, áldozni a hatalmas Istennőnek, ki megszabadított az élet valóságából, s kellemes álmot bocsájta szemcinkre, megmutatta a kéj és élvezet dicső csarnokát, bevitt annak legfelsőbb szentélyébe, a hol fény s pompa és vigsg örökké tartanak.

Ah! de ki tudná elbeszélni mind azt mit a farsangi napok alatt álmodánk, mert hogy álom volt remélem nem kételked benne senki, ki az élet rideg folyását eléggé ismeri.

Elmult azonban ez is. Felébredtünk s ismét oly egyhangu roszkévüséggel kérdezzük egymástól a napi eseményeket mint előbb. s éppen úgy kinez bennünket az unalom miként a farsangi napok előtt. Unalom! unalom! nagy a te hatalmad s az egész világra terjed birodalmaid! Igazat adok tökéletesen Saphirnak abban hogy az unalom réjebb a szerelmenél, mert miként ő mondja — midőn Ádám a paradicsomban nő nélkül magányosan éldegélt, nem ismerte s nem ismerhette a szerelmet unatkozott, s ennek következtében elaludt, s ez aludás alatt teremte azért Isten számára Évát, hogy ne unatkozzék. Vajha követésre találna e példa mai napság is!

De hagyjuk a régieket, az unalmat, mert utóljára csakugyan unatkozhatni találok, s keressük fel mint jó keresztényekhez illik a templomokat azaz — — — bocsánat — — — de hogy — — — hiszen ott részint idegen nyelven beszélnek, részint oly dolgokat holl az ember a szószékről, mely ha távozásra nem készíti is az embert, de bizonynya gunyos mosolyt csal ajakára. Keressük fel inkább a színházat s a kedves Hauck dalai által ragadtassuk ki gondolatainkat a köznap élet minden napiságából; emelkedjünk fel a szellemek honóba, hol nincs vihar, vész, s nincs unatkozás.

Éppen pénteki nap volt s a spanyol lovag kor satynikos alakját Don Juánt adták elő a szinpadon

A Cornemeuse félszázad alatt így gyűjté falaira a kincseket, s a műveket; s a képekhez melyeket a tulajdonos leg többre becsült társultak egy műkedvelő dolgozatai is; kedves leány fejek voltak ezek, melyek dévajkódva kacintgattak elő az ablak mélyedések homályos zugáiból, szindus rózsákoszoruikban; fejek melyek alá a festész ecsete hanyagul veté a „Tricotrin“ nevét.

Mindnyájunkat tulszárnyalhatott, ha akarta volna, — szólt Tricotrinhoz egy festész, kit az új kor Velasquezének nevezhettek volna.

Az meglehet; de akkor a művészet zsarnokoskodnék fölöttem, mig most szolgálatomban áll! „Igenis, híven szolgálja önt, s ha engedné, hogy uralkodjék ön fölött —

„Akkor rabszolgája lennék. Bolond ki kedvesének alatalója! Telhetik e valaha öröme benne? Kétlem!

„De nem Pazarolja ön el tehetségét?“

A vándor vállalt vont.

„Meglehet; nem tudom vajon gyöngeség, vagy szilárdság e bennem, hogy minden korlátolt, még a művészet kényszerit is gyűlölöm. Csak anyit mondhatok — ez az én modorom!

„De ha minden embernek ily modora lenne?“

„Nos, ha minden madár pacsirta volna, nem jutna asztalunkra szárnyas átal — azt azonban nem látom be, menyire képezhetne a szárnyas állatok haszna inódot arra nézve, hogy a pacsirtának általában ne legyen joga létezni.

S az a férfiu, ki a dalt, világoságot, zöldmezőt, s a napos kék eget szerette mint pacsirták, fölveve barátja ecsetét, s festőtartóját s pár óra alatt egy leányarczot festett a délvidék ama sötét szép fényével, mely miatt Titian se pirulhatott volna.

Némelykor midőn épen jó hangulatban volt, a legpompásabb alakokat varázsolhatta a vászonra. de sohase csinált volna üzletet művészetéből.

A legkicsapongosabb volt a vidám emberek között, kik itt a lakománál ültek; élcei szikráztak mint a ragyogó bor, melyet nagy serlegekből ittak, kacagása vidáman s gondtalanul hangzott mint a gyermek kacagása, s pompás tenor hangja hegedűnek élet üde hangjával egyesülve, nem egyszer örvendezteté meg a jelen lévőket.

Igen ő szerette a gyönyört, s inkább világosság, mint szabadság uelkül élt volna, csak hogy magát fesztelenül, szabadon átengedhesse a vidámságnak; de utálta a tivornyázást s mértékletlenséget. Amint tehát a multság a tivornyázás s részegség durva jellegét ölté magára, fölállt s elhagyá a Cornemeusét.

Már szürkülni kezdett; amint erőteljesen haladt Páris utczáin, Beranger egyik dalával ajkain. A bor csak hevité, s képezetét ébreszté fel, oly könnyűnek, vidámnak s boldognak érzé magát. De hirtelen megszakitá vig dalát, midőn egy nyomorult alakot látott közeledni magához, ki panaszos hangon esedezett részvéteért.

„Alamizsnát? — ismété, s hangja nem volt tudomást a szívében keletkező részvétről. — Ön kér valamit? Mindenki szeretne valamit kapni — de senki se akar örömet adni. Hordja el magát, barátom!

„De kenyeret — csak egy darabka kenyeret legalább! — fuldoklott a férfiu, ki őt a sötét kis utczában, hol kívülök senki nem volt, megállítá.

Tricotrin reá függeszté tiszta szemét, mintha át akarná szurni tekintetével; nem szerette a kol-

dulást, s azonnal meg tudá különböztetni a valódi szerencsétlenséget.

„Hordja el magát, — szólt majd nem tréfásan, — ha a férfiu anyit se dolgozik, hogy kenyeret megszerezze holott ebben a világban oly sok a tenni való, úgy az nézetem szerint nem érdemes, hogy éljen.

„De oly nehéz a dolog! — A férfiu kiejtéséről meglehetett itélni, hogy nem tartozik a munkás osztályhoz.

„Oh, valóban! ha mindnyájan csak mondjával akarnának dolgozni, nem lenne szükség arra, hogy némelyek megeröltessék magukat. De mivel anyi a henyélő a szorgalmasoknak rendszeren sokat kell dolgozni.

„De éhen halok, — fuldoklott ismét a koldus, — s a halál oly keserű!

„Épen nem. Ez durva tudatlanság! A halál keserű? Hát a betegnek az isszonyu fájdalmak után keserű az opiummal való elaltatás? Milyen bolond ott az emberek? Éheznek, betegek, s azt hiszik fájdalmas ezektől a megszabadulás!

„Oh! ön nem ismeri az éhséget! — A szegény valóban annak minden kínját érezte, s kevés kedve volt az idegennel bölcsélni, hiszen azzal jól nem lakhatott.

Tricotrin gyöngéden nézett réá.

„Nem? nem ismerem? Ön téved. barátom!

„Ugy az ég szerelmére kérem, adjon nekem kenyeret! — szólt amaz hevesen — éhsége elvadtá őt, mint a vadállatot.

(folyt. köv.)

oly darab, mely míg egyrészt az ember kedélyét folytonos derűtségbe tartja, másrészt dallamainak kedvessége által valóban szívet és lelket gyönyörködtet.

Jegyen zártszékre szollván még idején elfoglaltam helyemet, nehogy valamiképp elmulaszak csak egy kis részét is a zenének és a darabnak. Alig ülék azonban helyemen öt, hat percnyi ideig, midőn egy öreg ur egy szép fiatal leánykával karján jelenik meg a bejárási helye után kérdezősködve, s a szolgálga éppen mellettem jelölte ki számokra helyeiket.

Nem vagyok képes leírni azon meglepetést avagy örömet, melyet érezék, hát még akkor miként az ifju hölgy éppen a mellettem való székben foglalt helyet.

Önkénytelenül vágyan támadt a szép nővel megismerkedni.

És itt irhatnék arczáról a harmatos hajnalnak feselő rózsájáról, rubinként pirosuló kis szájáról, éjfél sötétségű hajáról, nefeletszemeiről, melyek tökéletesen elégségesek arra nézve, hogy a szívet törbe ejtsék.

S az én szívemet törbe ejtette.

E pillanattól kezdve nem láttam mást, nem hallottam semmit. Csak ez alakot, e szép alakot láttam.

Ugy látszott szomszédnőm egészen a zene élvezetének engedte magát által, mert alig méltatott mindedig figyelemre.

Elmúlt az első felvonás, legalább a függőnyt leeresztették, mert az én figyelmemet és bámulásumat szomszédnőm egészen igénybe vette, — s szomszédnőm éppen látszóvén okára használni, midőn kezéből zsebkendője ki, a földre leest.

Én vállam gyorsasággal kaptam utánna s adtam át a hűtelent jogos tulajdonosának.

„Ne fárassza magát, köszönöm” volt az válasz bókora, melyet a kendő átnyújtásánál tévék, miközben felém tekintve reám nézett.

Tagjaimat bizonyos lázas izgatottság lepte meg, megrendültem.

„Nagysáért fáradnom az egész életen keresztül, valóban üdö volna nekem” szólék mintegy önkénytelenül s magasztossággal.

Azonban a darab folytatott a mi párbeszédeinknek vége szakadt, valamint nem sokára a darabnak is eltávoztunk, szívélyes mosollyal üdvözölvén szomszédnőm távozásakor.

Ah mi szép volt, mily derült, mily vidám Mint ragyogtak szemei, mosolygó ajkai szinte epedve által kínálkoztak s nyitlak a mint egész oda adással gyönyörködött a darab meséje és annak zenéjén.

Sokáig néztem még távoztása után is e hölgyet, kinek sötét szemeiben oly szokatlan tűz ragyogott, s e nézésben, e látásban is azonban boldog voltam, nagyon boldog. Most az egész homályos álmaképgyanánt tűnik fel előttem, de mely hogy a valóságban is úgy legyen óhajtom, s ha a böjt napjait kellően felhasználom remélem ismét feltalálandom. eszményképemet.

Csurgó.

Irodalom.

— A schönbrunni kastélyról egy diszes kiállítású monografia jelent meg Bécsben, első füzeteül ama gyűjteménynek, mely ő felsége rendelkezésére valamennyi osztrák-magyar fejedelmi kastély leírását hozni fogja. A vállalat Crenneville gróf felügyelete alatt készül. A most megjelent első füzet szövegét Leitner kormánytanácsos írta, kivéve a növénykertről szóló részt mely dr. Reichardt H. V. tollából került. A gyönyörű illusztrációk a bécsi katonai földrajzi intézet munkája.

— Manzoni Sándornak, a nagy nevű olasz költőnek összes levelezéseit rendezik Milanóban sajtó alá s az olasz közönség természetesen nagy érdeklődéssel várja a gyűjteményt.

— Jules Verne, ezen genialis s közkedveltségnek örvendő francia író, egyik legjelesebb művét „Grant kapitány gyermekei” vértessy Arnold fordítja le magyarra. A fordítás Wodianernél fog megjelenni.

— „A tulajdon bölcselése” cím alatt jelent meg Rádai Lajostól egy kis mű, mely a budapesti egyetemem pályakosorut nyert s Kókai Lajosnál 80 krért kapható. Értekező e műben eredeti elveket nem akart fejtegetni s csak a külföldi kutatók, különösen

Ahrens, Frenndenburg és Warnkönig szétszórt nézetait szedte rendbe. Tartalma a tulajdon alapja, tartalma s történeti kifejlése s korlátozása szerint van beosztva mely utóbbi részben különösen szól az adóról, vadászati jogról bányászatról, erdészetről kisajátításról stb. A kis füzetke szorgalmas tanulmány eredményének látszik.

Különlétek.

Király ő felségének dalmáciai utja végleg elvan határozva s a polai kikötőben négy udvari vachtot szerelnek fel e célra.

Ötéves óriás. Saint-Servaisben (Bretagne) van egy ötéves fiu, ki 1 méter 28 cm. magasságu s 90 fontot nyom. Hat hónapos korában kezdett rendkívüli módon nőni. Eszesebb mint más vele egykoru fiuk s játékok helyett segít szüleinek a mezei munkák elvégzésében. Erre igen alkalmassá teszi nagy ereje, mely máris akkora, hogy 120 fontnyi terhet megerőltetés nélkül czippelhet.

A váci fegyverezéknél új iparág lett meghonosítva. Szalmafonadékokat készítenek tüvegédények töréstől való megóvására. Már is nagy megrendeléseket kapott a fegyház igazgatósága ezen készítményekre.

Rendőri hírek. Mráz Mihály péczeli szolga f. hó 25 Pestre mulatni jött s egy pálinka-boltban telepedett le Kubatkó Pál pesti napszámos mulató társul szegődött hozzá, s midőn Mráz már annyira leitta magát, hogy eszméletét is elveszté, Kubatkó kivette őt a kőbányai utra s ott az árokba vetete, nem feledvén el annak zsebéből 18 frtos óráját kivenni s magával elvinni. Varbay rendőrbiztos azonban még idején fogta el Kubatkót, az ellopott óra tulajdonosának visszaadott, tolvaj pedig a fenytő bíróságnak adatott át. — Fried Sándor ipolyásági születését 48 évre izraelita egyén estí fél hat óra tájban tegnap hársfa utcza lakásáról a hol Lázár nevű egyénnél lakott, eltávozt s az állatkert közelében a városligetben torkát megmetszette. Még élve a Rókus-kórházba szállították.

— Szerencsés esés. A várkerti bazar építése czéljából lebontásra került halászfárosi házak egyikének első emeletéről egy napszámos tegnap leest az utczára, azonban oly szerencsésen, hogy semmi baja sem lett és azonnal megint munkához láthatott.

— Egy szegény munkás. egy forintot Pozsonyból küldött be a „Hon” szerkesztőséghez a bukovinai magyarok részére. Szerény adományát a következő levéllel kíséri. Igen szegény ember vagyok mihez még nagyon előrehaladt korom járul. Oly szegény vagyok, hogy a mindennapi legszükségesebbeket is csak nagy fáradsággal és arcomnak verejtékével szerezhetem meg. Ily nyomorult körülmények között igen természetes, hogy nincs alkalmam újságot olvasni. S így jött, hogy csak vagy 2 hét előtt értesültem, hogy Bukovinában is laknak testvéreink, még pedig a legnyomorultabb helyzetben. Igaz ugyan, hogy én is oly szegény vagyok mint a templom egere, s mondhatom rendes bevételtem oly csekély, hogy attól még 1 krajczárt sem nélkülözhetek. De a fentebbiekről értesülvén, összes erőmet összeszedtem s megkettőztetve szorgalmamat, annak gyümölcse a mellékelt 1 forint. Kérelmem, hogy a t. szerkesztőség e csekély összeget a jövő küldeményhez hozzá csatolja. Tudom, hogy kevés ez, de azon gondolat ébredt bennem, hogy sok krajczár forintra rug. Különben is nekem 1 frt nehezebben esik, mint Eszterháznak 100,000 frt. S. munkás.

— Tűz. Ma délutáni 4 és 5 óra közt kigyuladt gr. Károlyi Edének Eszterházy- és muzeum-utca sarkán levő háromemeletes házaunk teteje. A tűzoltók a tűznek csak a szarufák elégeése után tudtak urává lenni.

Nem igaz, hanem igaz lehetne. Egy vagyonos s a mellett „jámbor” fiatal embert tavaly nagyon körülvtették a spiritisták. A fiatal ember egészen neki volt a magas hivatásnak bolondulva, rögeszméjévé kezdett válni, hogy a spiritismus csálhatatlan. — Egyszer egy spiritista barátjával spiritisticus experimentumokat csinált, s kisütötte a jelek magyarázatában már igen practicus barát, hogy anglo-actákat kell vásárolni, mert ezeken csak nyerni lehet. Vettek tehát moitíé 10 ezer frt áru anglo-pagirt, de a pénzt a mi fiatal emberünk előlegezte. Az eredmény az lévén, hogy a 10 ezer frtnak több mint 1/5-öd része oda veszett — a fiatal ember téves nézetéből teljesen kiabrándult.

— Iszonyu baleset áldozata lett a „M. P.” híre szerint egy helybeli munkás család. A családfő, ki a Ferencváros egyik messze fekvő zugában birt szegényes lakását minden reggel a mindennapi kenyér megkeresése tekintetéből egész napra odahagyta, tegnap estvő fáradtan tért nyomorult hajlékába, — s itt teljes sötétben találva családját — világot akart gyujtani; a szerencsétlen, ki kőbányai munkás, kissé vidult állapotban feledé, hogy egyik zsebében holmi apróság közt két dynamit robbantó töltény is hevert, s a hasonlókép zsebében levő gyufacsomaggal az egyik töltényt is kivette, mely még eddig nem ismert módon tüzet fogva, úgy a szerencsétlen embert, mint körében álló övéit — nejét s két nagy leányát — azonnal megfosztá szemvilágától. A szerencsétlennel orvosi kezelés alá vétettek, de a családfő valószínűleg nemcsak szemvilágát, hanem életét is veszti.

— A budai felolvasások. Kedden vagy 600 hallgató gyűlt össze a budai lövölde termeiben. Először dr. Lechner László értekezett „az emlékezet és képzeletről” Majdnem két óra hosszat fejtegeté szónok az emlékezet lélektani viszonyait, alapját segéd-eszközeit, gyengéit és kitérősegeit, közbeszöve számos találó példát és adomát. A Szellemdus előadást mind végig feszült figyelemmel hallgatták, s felolvasó zajos tapsokat aratott. Ezután dr. Appi értekezett „az első segélynyújtásról baleseteknél.” Ezen előadás is a legnagyobb érdeket keltette s általános tetszéssel fogadtatott.

— Sajtóper a „Nemzeti Hírlap” ellen. Mint halljuk, egy nagyvárad ember sajtóper indít a „N. H.” ellen, állítólag egy őt s családját compromittáló újdonság közlése miatt, melyek pedig a „Hajdukertületi és Szabolcsmegyei Közönség”-ből vett át a szerkesztőség. Így a sajtóper is illetéktelen a „N. H.” ellen.

— A „wiener blut” sem ilyen pezseg. Látni való a következő kimutatásból. A Bécsben 1874. év folyamában fizetett házbérek összege 52 millió 800,000 frtot tesz, vagyis 8.248,000 forinttal többet mint 1873-ban. Ez összegből minden labóra 78 frt 20 kr. esik — átlag, míg 1873-ban csak 67 frt 40 kr. A házbérek emelkedése 1850 óta személyenként 41 frt 72 kr-ra tehető.

— A legrégibb újság Pekingben jelen meg, s még mindig ugyanazokkal a betűkkel s alakban, mint ezeltől ezer esztendővel. Ezt az újság matuzsálemet még most is sárga selyemre nyomják, s még nem akadt kínai újságíró, ki ráfogta volna a lapra, hogy ez meg az a mandarin tartja. Majd vitetnek illet Budapestről.

— A magyar színészekre, tehát a magyarosodásra Sopronban rossz csillagok járnak. Az ottani lapból olvassuk: „Szinházügyünkre nézve lapunk bezártakor jutott végmegállapodásra magán színházügyi bizottságunk, s határozatilag kimondotta: „A helyi viszonyokból folyó igen fontos okoknál fogva nem tartja sem czél-, sem időszertűnek, hogy az idén Sopronba vidéki magyar színtársulat jöjjön.”

— Az Ofenheim-pernek már szombaton be kell vala fejeztetnie. Az elnöklő báró Wittmann hirtelen bekövetkezett rosszullete azonban a végtárgyalást hétfőre halasztá. A báró makacs betegsége tegnaptól is elodázta az odiosus ügy elintézését s ha Wittmann elnöklete alatt kell annak befejeztetnie kérdése, hogy ér-e véget. A báró móta hirtelen, rosszullet elfogta folyvást beteg, s ennek daczára a legszorosabban forgatta az ügyre vonatkozó tárgyiratokat, miglen édes atyja s édes anyja rábeszélései folytán azzal felhagyott. Hanem csak az olvasással hagyott fel; a perről gondolkozik, álmodik s álmában arról beszél. Sokszor merül lázas álomba s akkor fogadkozik, hogy ő juttatja végére a pert. Az orvosok a legrosszabbtól tartanak, m-re azon körülmény jutatta őket, hogy a báró családjában hasonló indoku kedélybajra van praecedens. — A „Pester Lloyd” ma esti lapjában Ofenheimnak egy sajtóhiba igazító nyilatkozatát olvassuk, melyben azt mondja, hogy ő nem így nyilatkozott védbeszédében, hogy: „Borzadok az esküdtek ítéletéből” ha nem borzad igenis a régi classikusok ezen mondásától: „kit az istenek meg akarnak rontani, azt megfosztják esztől.”

— A dohányzás ül. — szokták volt mondani. Ime egyetlen példa ez állítás valótlanságának beigazolásul. Egy turista járkál Indiában s egy puszta, elhagyatott térségen egy vadembert lát meg, ki feléje intgetve, azt akarja tudtára adni, hogy mon-

danivalója van. A turistában nagy a respectus a vadember iránt s teszi magát, mintha nem is vette volna észre a félelmes-uribot. De amaz nem tágít; felemeli fegyverét s kilövi azt. — Ezt már lehetetlen volt figyelembe nem venni turistáknak, miért is szakítva a tartózkodással, a vadember felé irányozta lépteit, ki-előtt egy emberi hullá fektet a földön. — A turista megütődve kérdezősködik a halott felől, mire a vörös bőrű egész czinismussal feleli, hogy rövid idő előtt harmincz ember pihenete örök nyugalomát a helyen, hogy közülök 29-et már fel is ebédelt, — s hogy csak ez az egy maradt itt belőlök hirmondóul. A turista kíváncsián kérdezté, hogy a harminczadikat miért nem falatozta meg ép úgy mint a többit? — „Dohányszagu volt“ — boszankodott a vörös, forrával fintorítva. — A turista oldalzsebébe nyult — s nyugodtabb kedéllyel gyujtott rá egy finom havannára. — A vadember persze megszaladt.

— A „székely egylet“ választmányának tegnap tartott ülésén alapító-tagokul bejelentettek Budapest, Arad, Kolozsvár sz. kir. városok közönségei, dr. Haynald kalocsai érsek, Benő Albert kir. főerdőmester, — rendes tagokul pedig egyesek és székely községek nagy számmal, — ezeknek névsora közelebből közöltetni fog a lapokban, különösen Háromszék karolta fel az egylet ügyét, hol a községek majd mind tagját lettek az egyletnek. A szervezködő nagy gyűlés a tavaszon, vagy legkésőbb a nyáron fog megtartatni. — Feltűnő, hogy a Királyhágón innen igen kevés részvét mutatkozik a „székelyegylet“ iránt, noha az egylet a leghazafiasabb czélokat tűzte maga elé.

— A magyar mérnök- és építész-egylet február 27-én (szombaton) esti 6 órakor az egylet helyiségeiben (régii Lloyd-épület, a Duna felőli oldalon, III. emelet) egyetemes szakülés tart. Tárnya. Bodoky Lajos értekezése: Az alföld folyóinak szabályozásáról.

— Halálozás. Az „Ellenőr“ főmunkatársát, Hindy Árpádot, mely családi csapás érte. Elvesztette atyját, ki Kulcsár István „Nemzeti Ujság“-ának szorgalmas belmunkatársa volt és a magyar hírlapirodalom felvirágoztatásában tevékeny részt vett. A családi

gyászjelentés így szól: Özvegy Hindy Ivánné, szül. Nehéz Julia, s maga és gyermekei: Hindy Kálmán és neje Veszely Szidónia, Margit leányukkal, — Hindy Árpád és neje Grisza Etelka, Jolán és Attila gyermekeikkel, — Hindy Gizella és férje Bogya Károly, Zoltán és Margit gyermekeikkel, — Hindy Géza nevében is, mélyen megsomorodott szívvel jelenti felejtlen férje illetőleg atyjuk, apósuk és nagyatyjuknak kis és nagybídi Hindy Iván hitos ügyvédnek, február hó 25-én d. e. háromnegyed 12-kor életének 75-ik, s boldog házasságuknak 36-ik évében hosszas szenvedés után történt gyászos elhunytát. A boldogultnak hált tetemei f. évi február hó 27-én, szombaton d. u. fél 4 órakor fognak belvárosi lipót-utczai 46. sz. a. házából a kerepesi ut melletti sikertbe örök nyugalomra téteni.

Mint halljuk ő felsége megengedte báró Wenckheim Bélának, hogy a kabinetalakításra vonatkozó lépéseket tegye meg. Báró Wenckheim tehát Bittó miniszterelnökhöz ment, hová Ghyezy Kálmán és Szende Béla is megérkeztek. Fél óráig tartott tanácskozás után báró Wenckheim Béla Tisza Kálmánt kereste föl, hogy az új kabinet személyi kérdéseiben állapodjanak meg. Bittó miniszterelnök pedig Deák Ferenczet, értesítvén őt a lefolyt eseményekről. A válság megoldásának sulypontja tehát az új kabinet személyi kérdéseiben rejlik.

Az új pénzügyminiszter megtalálása körül igen fontos kérdés még az is, mily alakban lesz megnyerhető báró Sennye az új kabinet számára? E kérdés a még nem döntött el s az eldöntést mielőbb várhatjuk.

Báró Wenckheim Béla mint halljuk másodizben is fogadtatott ő felsége által, f. hó 27-e folyamában báró Sennye Pált is meglátogatta s vele huzamosb ideig értekezett.

Az a hír, mintha Andrássy gróf Budára hivatott volna, alaptalan.

Az új kabinet alakítására vonatkozólag az esti órákban jó forrásból veszszuk a következő értesítést.

„Széll Kálmán azon kérdésekre, melyek hozzá a pénzügyi tárca érvállalása tárgyában intézettek, egyelőre kiterő választ adott ugyan; mindazáltal helépése az új kabinetbe politikai körökben bizo-

nyosnak tartatik. Avatott egyének egyhangzó álitása szerint az új miniszteriumnak három tagja bizonyos eddig: Wenckheim, Tisza és Széll Kálmán. Az ő felsége oldala melletti miniszterium alitólóg már be sem fog tölteni, minthogy ez állomás végleges megszüntetése van tervben.

— Uj magyar egylet van keletkezöbben Bécsben, mely a wieneni Victoria szállodában fog székelni.

— Szapáry Géza gróf, főmei kormányzó, mint biztos forrásból halljuk, állásáról lemondott.

— Uj vidéki napilap. Nagyváradon Laszky vállalkozó szellemű ifju nyomdatulajdonos jobboldali napilap alapítása körül buzgólkodik, a lapalapítás eszméjét a legbefolyásosabb körök is támogatják s valószínűleg jövő április hó elején meg is indul a lap.

— Hol szavaz gróf Andrássy? A fővárosi központi választmány különös udvariassággal megkereste a külügyminisztert, hogy mint budai háztulajdonos az I. kerületben akarja-e gyakorolni választói jogát? A gróf ur ritkára tegnap kijelenté a központi választmány előtt, hogy a miniszter Terebes helyiségében fog szavazni.

— Szende László, a honvédelmi miniszter unokabátyja, Krassó megyének 36 éven át köztisztelvényben állott szolgabirája (a Bachkorszakot kivéve, midőn visszavonult) 58 éves korában tüdőgyulladásban meghalt Krassóban Szakulon. Az elhunyt nevéhez történelmi emlék is van kötve, a megyében ő volt az első magyar szolgabíró a határőrvidéken, midőn 1849-ben Fülepp Lipót, most kir. táblai tanácselnök, akkor kormánybiztos, híres proclamatívájával a magyar alkotmányt hosszú évszázadok leforgása után a határőrvidékre kiterjesztette. A boldogult édes atya, József, a 30-as években Krassó megyének szintén érdemduis alispánja volt.

Felelős szerkesztő s kiadó tulajdonos:

Holnapy Ákos.

Előfizetési felhívás a

„KORTES“

czimű legújabb és legolcsóbb baloldali képes élelappra.

Polgár! megállj!!

Ki a vivát?
Kialtsd hát az arkangyalát!!
Éljen az igazügy kortese!
Ugy barátom! most már én kiáltom:
Éljenek a „Kortes“ előfizetői!

A Kortes előfizetője pedig lehet mindenki párt és személyválogatás nélkül jobboldali, baloldali, balközépi negyvennyolczas, vagy függetlenpartí!
Szerkeszti Ludas Matyi.

Nemzetiségi tekintetben lehet:

Osztrák! német! hienez! szász!
Horvát! székely! kun vagy jász!
Zsidó! görög! zinezar! rác!
Szerb! tót! oláh! bunyevác!
Muszka! polyák! talian!...
vagy akár a
Vörösbőrű indián!

A „Kortes“ előfizetési feltételei:

Öt előfizetőt gyűjtönek tiszteletpeldánnyal szolgálunk. Egy évre 8 fnt helyett csak 6 fnt; Fél-évre 4 fnt helyett csak 3 fnt; Negyedévre 2 fnt helyett csak 1 fnt 50 kr. Egy hóra 50 kr.

Polgár! intelek a móresre: prenumerálj a Kortest!

No most indulj szaporán vagy a mi még könyebb az előfizetési pénzt küld a postán a kiadó-hivatalba:

Budapest, Hatvani-utca 12. szám.

Pénzkölcsönt

37 évre, 6% kamat mellett, a jelzálogi biztosíték egyenes adójának 100-szoros becsüje trejeig; habár a birtokok terhelve lennének is, 1000 frttól kezdve,

bármily magas

összegekben,

megbizástól számítva 20 nap alatt mérsékelt eljárás díjért szerez az

Általános jelzálog-hitelügynöki iroda.

(Budapest, váci-utca 17. sz.)